

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maaseutuelinkeinojen rahoituslain 17 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maaseutuelinkeinojen rahoituslakia siten, että lakiin tehtäisiin Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen 141 ja 142 artiklan mukaisista kansallisista tuista vuosille 2004—2007 tehtyjen ratkaisujen edellyttämät muutokset. Laissa säädettäisiin korotettujen investointitukien myöntämisestä tietyille kotieläintalouden sektoreille vuosina 2004—2007. Lisäksi ehdotetaan säädettäväk-

si korotetusta tuesta ympäristönsuojelu-, eläinten hyvinvointi- ja tuotantohygieniasyistä johtuviin rakentamisen ja koneiden hankinnan lisäkustannuksiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Eräiden tukialueiden osalta lain voimaantulosta säädettäisiin kuitenkin valtioneuvoston asetuksella.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Maaseutuelinkeinojen rahoituslaissa (329/1999), jäljempänä *rahoituslaki*, säädetään tavoite- ja yhteisöaloiteohjelmien sekä maaseudun kehittämissuunnitelmien toimeenpanosta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Laki sisältää säännökset myös muista kuin ohjelmaperusteisista maatalouden rakenteen parantamiseen, maatalouden tutkimustoiminnan edistämiseen ja maaseudun kehittämiseen tähtäävistä tuista. Rahoituslain mukaiset tuet rahoitetaan joko kokonaan kansallisista varoista tai osarahoitteisina Euroopan yhteisön varoista.

Osarahoitteisten tukien osalta keskeisiä säädöksiä ovat rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1260/1999 sekä Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1257/1999, jäljempänä *EY:n maaseudun kehittämissetus*, jota on muutettu neuvoston asetuksella (EY) N:o 1783/2003. Ohjelmatyön toteutuksesta ja osarahoitteisten tukien kansallisesta hallinnoinnista säädetään rahoituslaissa sekä sen nojalla annetuissa asetuksissa.

Myös kansallisista varoista maksettavien rakenne- ja maaseudun kehittämistukien

osalta tuen myöntämisen edellytykset ja ehdot määräytyvät pitkälti Euroopan yhteisön lainsäädännöstä käsin. EY:n maaseudun kehittämissuunnitelmassa säädetään maaseudun kehittämiseen tähtäviä valtiontukia koskevat erityiset edellytykset ja ehdot. Maatalousalan valtiontukia koskevat yksityiskohtaiset säännöt sisältyvät maatalousalan valtion tuesta annettuihin yhteisön suuntaviivoihin (2000/C 28/02), jäljempänä *maatalousalan suuntaviivat*. Maatalousalan suuntaviivojen avulla Euroopan yhteisö varmistaa, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87—89 artiklaa sovelletaan maatalousalan valtiontukiin tavalla, joka ottaa huomioon Euroopan yhteisön yhteisistä markkinajärjestelyistä annetuissa asetuksissa ja EY:n maaseudun kehittämissuunnitelmassa säädettyt ehdot ja rajoitukset. Maatalousalan suuntaviivat eivät ole suoraan sovellettavaa yhteisön oikeutta. Suuntaviivojen mukaisten, komission hyväksymien tukien käyttöön ottamisesta sekä täytäntöönpanosta säädetään kansallisesti rahoituslaissa ja sen nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä. Rahoituslailla on pyritty yhtenäistämään Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia ja kansallisista varoista maksettuja tukia koskevat ehdot. Rahoituslaki sisältää säännökset tukimuodoista, tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä sekä tukien valvonnan ja takaisinperinnästä. Tarkempia säännöksiä sisältyy erityisesti maaseudun kehittämisestä annettuun valtioneuvoston asetuk-

seen (609/2000).

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen, jäljempänä *liittymissopimus*, mukaisesti Suomella on oikeus myöntää tietyille tuotannonaloille sopimuksen 141 artiklassa tarkoitettua Etelä-Suomen kansallista tukea ja 142 artiklan mukaista pohjoista tukea. Edellä mainituista tuista säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001), jäljempänä *kansallisten tukien laki*. Euroopan yhteisöjen komissio on edellyttänyt, että liittymissopimuksen 141 ja 142 artiklan mukaisia tukia tarkastellaan määrätyn väliajoin. Tukiratkaisuihin on liittynyt myös rahoituslain mukaisia rakennetukia koskevia ehtoja.

Kaudella 2004—2007 myönnettävistä liittymissopimuksen 141 artiklan mukaisista tuista käytiin neuvottelut Euroopan yhteisöjen komission kanssa vuoden 2003 aikana. Tuolloin sivuttiin myös 142 artiklan mukaisia tukia. Euroopan yhteisöjen komissio edellytti 141 artiklan mukaisia tukia koskevilla neuvotteluissa, että Suomi hyödyntää täysimääräisesti yhteisön lainsäädännössä sallitut mahdollisuudet tukea maatalouden rakennkehitystä maksamalla A- ja B- tukialueilla investointituet ja nuorten viljelijöiden aloitustuet yhteisön lainsäädännössä ja maatalousalan suuntaviivoissa sallitun enimmäismäärän mukaisina. Yhtenäisen maatalouspolitiikan ja alueiden tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi Suomi pitää tarpeellisena soveltaa edellä tarkoitettuja enimmäismääriä myös 142 artiklan mukaisilla C1—C4 -tukialueilla. Tukialueet määritellään kansallisten tukien lain 7 §:n 1 momentin nojalla vuosittain annettavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Liittymissopimuksen 141 artiklaa koskevaan ratkaisuun on liittynyt kaudella 1997—2001 mahdollisuus myöntää korotettuja investointitukia. Korotettuja tukia koskevat säännökset sisältyvät Suomen tukiohjelman ja muiden siihen liittyvien toimenpiteiden hyväksymisestä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehdyn asiakirjan erityisesti 141 artiklan osalta tehdyn päätöksen 97/428/EY 1 artiklaan. Komission päätöksellä 2000/167/EY Suomelle annettiin lupa jatkaa korotettujen investointitukien myöntämistä vuoden 2003 loppuun. Mahdollisuutta ei kuitenkaan tuolloin käytetty. Kansallisesti korotetuista investointitukista säädetään rahoituslain 17 §:ssä Euroopan yhteisöjen komission kanssa saavutetun neuvotteluratkaisun mukaan komission päätöksen 97/428/EY mukaisia korotettuja investointitukia voitaisiin myöntää eräin muutoinkin myös kaudella 2004—2007. Suomi on esittänyt, että aikaisemmasta poiketen korotettuja investointitukia myönnettäisiin myös C1—C4 -tukialueilla.

Suunnitelma korotettujen tukien käyttöön ottamisesta kaudella 2004—2007 on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 88 artiklan mukaisesti ilmoitettu komissiolle liittymissopimuksen 141 artiklassa tarkoitettua Etelä-Suomen kansallista tukea ja 142 artiklan mukaista pohjoista tukea koskevien tukiohjelmien yhteydessä. Komissio on maaliskuussa 2004 tehdyllä päätöksellä 141 artiklan mukaisen tukiohjelman osana hyväksynyt korotettuja investointitukia koskevan suunnitelman A- ja B-tukialueiden osalta. Ilmoitus 142 artiklan mukaisesta tukiohjelmasta on toimitettu komissiolle. Komission hyväksyntää ei ole saatu tämän esityksen antamiseen mennessä. Tämä on otettu huomioon ehdotetun lain voimaantulosäännöksessä.

Korotetut investointituet koskisivat ainoastaan lypsykarja-, lihakarja-, lammas- ja vuohisektoreita. Korotettua tukea myönnettäisiin tuotantorakennusten rakentamiseen, peruskorjaukseen ja tuotantokapasiteetin lisäämiseen sekä tuotantoteknologian investointeihin edellä mainituilla aloilla. Tuen määrä olisi 65 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista sekä 70 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista, jos tuen saaja täyttää EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 8 artiklassa säädetty edellytykset ja jos tilanpidon aloittamisesta ei ole kulunut viittä vuotta.

Korotettuina myönnettäisiin myös tuet ympäristönsuojelu-, eläinten hyvinvointi- ja tuotantohygieniasyistä johtuviin rakentamiseen ja koneiden hankinnan lisäkustannuksiin. EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 7 artiklan mukaan tuen kokonaismäärä saa epäsuotuisilla alueilla, joihin Suomi kuuluu, olla enintään 50 prosenttia investoinnin tukikelpoisista kustannuksista. EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 51 artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin mahdollisuudesta myöntää edellä mainitut prosentiosuudet korkeampaa valtiontukea investointeihin, jotka kohdistuvat ympäristönsuojeluun, eläinten hyvinvointia koskevien hygieniasuhteiden paran-

tamiseen ja eläintensuojeluun. Maatalousalan suuntaviivoissa on asetettu näiden korotusten määrä ja edellytykset. Suuntaviivojen mukaan tuki epäsuotuisalla alueella voi olla enintään 50 prosenttia investoinnin tukikelpoisista kustannuksista. Suuntaviivojen 4.1.2.4 kohdan mukaan tätä tukiprosenttia voidaan korottaa 25 prosenttiyksikköä, jos kysymys on investoinneista, joilla ylitetään voimassa olevat ympäristönsuojelua, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset tai jotka tehdään hiljattain käyttöön otettujen vähimmäisvaatimusten täyttämiseksi. Voimassa olevilla tai hiljattain käyttöön otetuilla vähimmäisvaatimuksilla tarkoitetaan Euroopan yhteisön lainsäädännössä asetettuja ympäristönsuojelua, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa koskevia vaatimuksia tai vastaavia kansallisesti asetettuja yhteisön lainsäädäntöä tiukempia vaatimuksia. Korotus koskee ainoastaan investoinnin hyväksyttäviä lisäkustannuksia, jotka johtuvat edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamisesta, eikä sitä saa myöntää investointiin, joka lisää tilan tuotantokapasiteettia.

Korotettujen tukien käyttöön ottamisen tarkoituksena on liittymissopimuksen 141 artiklaa koskevissa neuvotteluissa edellytetyllä tavalla hyödyntää maatalousalaa koskevien valtioneuvoston päätösten antamat mahdollisuudet rakenteen parantamiseen Alueiden tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi vastaavat tuet ehdotetaan otettaviksi käyttöön kaudella 2004—2007 myös 142 artiklassa tarkoitetuilla pohjoisilla alueilla. Korotettujen tukien käyttöön ottamisen arvioidaan myös edistävän maatalojen sopeutumista Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan pitkän aikavälin uudistuksen toimiin muutoksiin.

Edellä esitetyn mukaisesti rahoituslain 17 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetään 2004—2007 korotettujen investointitukien käyttöön ottamisesta koko Suomen alueella. Korotettuja investointitukia myönnettäisiin tuotantorakennusten rakentamiseen, peruskorjaukseen ja tuotantokapasiteetin lisäämiseen sekä tuotantoteknologiainvestointeihin lypsykarja-, lihakarja-, lammas- ja vuohitaloussektoreilla. Lisäksi korotettua tukea myönnettäisiin myös muilla sektoreilla ympäristönsuojelua, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa koskevista johtuviin rakentamisen ja koneiden hankinnan lisäkustannuksiin.

Rahoituslain 17 §:ään ehdotetaan myös

otettaviksi säännökset korotettujen tukien ta-
soista, jotka ilmaistaan prosenttiosuutena tu-
ettavan investoinnin hyväksyttävistä kustan-
nuksista, sekä ympäristönsuojelua, eläinten
hyvinvointi- ja tuotantohygieniaa koskevien
rakentamisen ja koneiden hankinnan li-
säkustannusten tuen myöntämisen ehdoista,
jotka määräytyvät edellä esitetyllä tavalla.
Pykälässä säädettäisiin myös korotetun tuen
muodosta sekä valtuudesta antaa valtioneu-
voston asetuksella tarkemmat säännökset tu-
en myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.
Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin
eräistä maatalousalan suuntaviivojen muka-
ista tuen saajan maatilaa ja ammattitaitoa
koskevista edellytyksistä sekä investointituen
myöntämiselle asetetuista rajoituksista.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä on valtiontaloudellisia vaikutuksia. Korotettujen investointitukien pohja-
osa muodostuu avustuksesta ja korkotukilä-
nasta. Pohjaosan lisäksi tuleva korotus
myönnetään avustuksena.

Korotetun investointituen myöntämisen
lypsykarja-, lihakarja-, lammas- ja vuohita-
louden tuotantorakennusten rakentamiseen,
peruskorjaukseen ja tuotantokapasiteetin li-
säämiseen sekä tuotantoteknologiainvestoin-
teihin arvioidaan merkitsevän vuonna 2004
maatilatalouden kehittämisrahaston avustus-
menojen kasvua 8,2 miljoonalla eurolla verrat-
tuna vuoteen 2003. Ympäristönsuojelua,
eläinten hyvinvointi- ja tuotantohygieniaa
koskeviin rakentamisen ja koneiden han-
kinnan lisäkustannuksiin myönnettävien tu-
kien arvioidaan lisäävän avustusmenoja
vuonna 2004 0,5 miljoonalla eurolla verrat-
tuna vuoteen 2003.

Esityksellä ei ole organisaatio- tai henki-
löstövaikutuksia. Korotettujen inves-
tointitukien avulla kasvatetaan keskimääräis-
tä tilakokoa ja edistetään uuden tuotantotek-
nologian käyttöön ottoa kotieläintiloilla. Esi-
tyksen arvioidaan helpottavan maatalojen so-
peutumista Euroopan yhteisön yhteisen maa-
talouspolitiikan pitkän aikavälin uudistuksen
toimiin muutoksiin. Lisäksi esityksen arvi-
oidaan lisäävän ympäristön suojelua, eläinten
hyvinvointia ja tuotantohygieniaa edistäviä
investointeja. Näin ollen esitys edistää ympä-
ristö- ja eläintensuojelunäkökohtien huomi-
oittamista maatalouspolitiikan toteuttami-

sessä sekä maatilojen rakenteen tasapuolista kehittämistä koko maassa.

3. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu maatalouden rahoitusryhmässä sekä virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Lisäksi asiaa on käsitelty kansallisen tuen neuvotteluissa osana liittymissopimuksen 141 artiklan mukaisia tukia koskevaa kokonaisratkaisua.

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitolta MTK ry:ltä sekä Svenska lantbruksproducenternas centralförbundetilta (SLC).

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Liittymissopimuksen 142 artiklassa tarkoitettujen Suomen C1—C4 -tukialueiden osalta lain voimaantulosta säädettäisiin kuitenkin valtioneuvoston asetuksella. Näin on tarpeen menetellä, koska Euroopan yhteisöjen komission hyväksyntää artiklan mukaisia alueita koskevalle tukiohjelmalle ei ole esityksen antamiseen mennessä saatu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maaseutuelinkeinojen rahoituslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä maaliskuuta 1999 annetun maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 17 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 44/2000, seuraavasti:

17 §

Korotetut rahoitustuet

Korotettua tukea voidaan myöntää vuosina 2004—2007:

1) lypsykarja-, lihakarja-, lammas- ja vuohitalouden tuotantorakennusten rakentamiseen, peruskorjaukseen ja tuotantokapasiteetin lisäämiseen sekä tuotantoteknologiainvestointeihin näillä aloilla; sekä

2) ympäristönsuojelu-, eläinten hyvinvointi- ja tuotantohygieniasyistä johtuvan rakentamisen ja koneiden hankinnan lisäkustannuksiin.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin kohteisiin tukea voidaan myöntää 65 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista. Tuen saajalle, joka täyttää EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 8 artiklassa säädetyt edellytykset, kohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää 70 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista, jos tilanpidon aloittamisesta ei ole kulunut viittä vuotta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua

tukea voidaan myöntää 75 prosenttia hyväksyttävistä lisäkustannuksista. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että lisäkustannukset aiheutuvat voimassa olevat ympäristönsuojelua, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset ylittäväs-
 tä investoinnista tai hiljattain käyttöön otettujen vähimmäisvaatimusten täyttämisestä sekä että investoinnit eivät lisää tilan tuotantokapasiteettia.

Korotettu tuki myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena taikka niiden yhdistelmänä. Tarkemmat säännökset korotetun tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 200 .

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen 142 artiklassa tarkoitettujen Suomen C1—C4 -tukialueiden osalta tämä laki tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*

Laki

maaseutuelinkeinojen rahoituslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä maaliskuuta 1999 annetun maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 17 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 44/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Korotetut rahoitustuet

Maatilatalouteen ja nuoren viljelijöiden tukemiseen voidaan myöntää valtioneuvoston päätöksellä tarkemmin säädettävien perusteiden korotettua tukea seuraavasti:

1) tukea maatalon tuotannollisiin investointeihin avustuksena, valtionlainaan sisältyvänä korkoetuutena, korkotukilainan korotuksena taikka niiden yhdistelmänä vuosina 1997—2001 siten, että avustuksen tai avustukseksi muunnetun korkoetuuden tai korkotuen taikka niiden yhdistelmän määrä on enintään 50 prosenttia sika- tai siipikarjatalouteen tai munantuotantoon liittyvien investointien hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista ja enintään 75 prosenttia hevos-talouden, kasvihuonetuotannon, avomaan puutarhatuotannon ja muun varsinaiseen maatalouteen kuuluvan tuotannon investointien hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista; ja

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tukia ei myönnetä henkilölle, jonka omistama maa-tila sijaitsee maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1059/1994) 6 §:ssä tarkoitettulla pohjoisella alueella. Muutoin tukia voidaan myöntää vain, jos

Ehdotus

17 §

Korotetut rahoitustuet

Korotettua tukea voidaan myöntää vuosina 2004—2007:

1) *lypsykarja-, lihakarja-, lammas- ja vuohitalouden tuotantorakennusten rakentamiseen, peruskorjaukseen ja tuotantokapasiteetin lisäämiseen sekä tuotantoteknologiainvestointeihin näillä aloilla; sekä*

2) *ympäristönsuojelu-, eläinten hyvinvointi- ja tuotantohygieniasyistä johtuvan rakentamisen ja koneiden hankinnan lisäkustannuksiin.*

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin kohteisiin tukea voidaan myöntää 65 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista. Tuen saajalle, joka täyttää EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 8 artiklassa säädetyt edellytykset, kohdassa tarkoitet-

Voimassa oleva laki

rahoitettavat investoinnit eivät lisää asianomaisen alan kokonaistuotantokapasiteettia. Edellä 5 §:ssä tarkoitettua hakijan taloudellista asemaa arvioitaessa ei maatalouden ulkopuolisia tuloja oteta huomioon.

Ehdotus

tua tukea voidaan myöntää 70 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista, jos tilanpidon aloittamisesta ei ole kulunut viittä vuotta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää 75 prosenttia hyväksyttävistä lisäkustannuksista. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että lisäkustannukset aiheutuvat voimassa olevat ympäristönsuojelua, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset ylittävästä investoinnista tai hiljattain käyttöön otettujen vähimmäisvaatimusten täyttämisestä sekä että investoinnit eivät lisää tilan tuotantokapasiteettia.

Korotettu tuki myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena taikka niiden yhdistelmänä. Tarkemmat säännökset korotetun tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen 142 artiklassa tarkoitettujen Suomen C1—C4 -tukialueiden osalta tämä laki tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.
